

## **61 . Coslogeni | Comuna: Dichiseni | Județ: Călărași | Punct: Grădiștea Coslogeni (La Clinci) | Anul: 1998**

**Anul:** 1998

**Cod RAN:** 93343.02

**Perioade:** Preistorie

**Epoci:** Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului

**Tipuri sit:** locuire

**Categorii sit:** Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

**Autori:** Marian Neagu, Stănică Pandrea, Valentin Radu, Adrian xxBălășescuxx

**Instituții:** Muzeul Dunării de Jos, Călărași, Muzeul Brăilei, Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare

### **Raport**

Cercetările au avut ca obiectiv continuarea celor din campania precedentă, pentru a se epuiza complexele arheologice identificate în anul anterior. Săpăturile s-au desfășurat în două secțiuni separate - SE și SV și în complexe din epoci diferite, în SE s-a continuat cercetarea Bordeiului nr. 7, iar în SV s-au efectuat săpături în nivelul cultural Coslogeni și în mantaua tumulului din bronzul timpuriu cu scopul de a ajunge la nivelul neolitic.

SE - Bordeiul nr. 7 (neolitic, cultura Hamangia)

În campania din 1997 s-au demontat și ultimele artefacte din locuința de suprafață cercetată timp de trei ani (1995-1997). Locuința a fost amenajată pe un pat compact de scoici care a făcut imposibilă identificarea vreunei gropi de par, cu toate eforturile întreprinse. Fragmentele mari de chirpici descoperite proveneau din pereții locuinței, dar și de la o foarte probabilă laviță de lut.

Locuința de dimensiuni apreciabile pentru această epocă (5,57 x 4,60 m) conținea foarte multe fragmente ceramice Hamangia III împreună cu câteva fragmente decorate cu motive excizate unghiular caracteristice comunităților Boian - Giulești. Alături de un bogat material osteologic au mai fost descoperite unelte din silex și 7 fragmente de râșniță din piatră. Această locuință de suprafață a fost ridicată peste un bordei (B7) neolitic. După demontarea lentilei de scoici s-a descoperit o groapă, săpată în loess, care s-a dovedit a fi groapa bordeiului nr. 7.

Bordeiul nr. 7 a fost identificat la - 160/162 cm și are adâncimea de 80-85 cm. Gura gropii bordeiului are formă elipsoidală, cu Dmax=4,80 m și Dmin=2,80 m. S-a identificat și o treaptă cruțată la săparea gropii. Pe fundul gropii s-au găsit doar urme provenind de la lutuiala podelei bordeiului. Umplutura gropii bordeiului era

formată din două straturi succesive de scoici amestecate cu resturi de pereți neincendiați, cenușă, cărbune, oase de mamifere, oase și solzi de pește și fragmente ceramice.

Fragmentele ceramice descoperite sunt exclusiv neolitice, aparținând culturilor Hamangia și Bolintineanu. Se remarcă un fragment de bol lustruit de tip Bolintineanu și un "capac" - falus cu decor imprimat și lustruit de tip Hamangia (pi. IV). Materialul ceramic majoritar este cel de tip Hamangia și se încadrează în faza Hamangia II (conform periodizării lui P. Hașotti) descoperit împreună cu fragmente ceramice Bolintineanu.

Aspectul umpluturii gropii bordeiului, marea cantitate de resturi menajere și starea fragmentară a ceramicii ne îndreptățesc să credem că groapa Bordeiului nr. 7 a fost reutilizată, după încetarea locuirii, ca groapă de resturi menajere.

Ceramica descoperită în groapa bordeiului este preponderent barbotinată (pl. I), apoi categoria fină decorată cu ornamente canelate și categoria decorată cu incizii umplute cu incrustație (pi. II-III).

SV - "Cenușarul Coslogeni și tumulul din bronzul timpuriu.

Săpătura a fost începută la adâncimea de -88/40 cm, adică de la nivelul unor amenajări aparținând stratului cultural Coslogeni. Este vorba de o zonă întinsă acoperită cu o podină din lut bătătorit și îngrijit netezită. După demolarea acestei podine s-au evidențiat următoarele situații:

1. Podină avea două etape de construire, identificate prin două straturi de lipitură, ambele la fel de îngrijit netezite. Fiecare strat de lipitură avea o grosime de 8-10 cm, sub podină era un strat de nivelare.

2. Stratul de nivelare a fost identificat la cca. -58/60 cm. Era format dintr-un strat de pământ gălbui-nisipos, compact, foarte dur la săpat, gros de cca. 20-22 cm. În acest strat am găsit doar mici fragmente ceramice rulate, aparținând culturii Coslogeni. Datorită aspectului său și caracteristicilor materialului ceramic, acest strat de pământ gălbui-nisipos este foarte probabil un strat de nivelare, rezultat al unei activități umane intenționate.

3. C4GR2 (Coslogeni) a fost identificată la -82 cm imediat sub stratul de nivelare mai sus amintit. Groapa avea formă tronconică, cu D - 65 cm, Dfundului=140 x 260 cm și adâncimea de 65 cm. Pe fundul gropii am descoperit un strat compact de scoici. Inventarul era format din fragmente ceramice Coslogeni dintre care se remarcă două fragmente de vas-sac, decorate cu brâu și un fragment de ceașcă cu toarta supraînălțată.

4. Mantaua tumulului din bronzul timpuriu a fost identificată începând de la -82 cm și era formată dintr-un sediment brun, amestecat cu scoici, resturi de pereți neincendiați și fragmente ceramice (domină, cantitativ, cele neolitice). La -135/137 cm au apărut resturi masive (dar nu compacte) de pereți neincendiați, printre care am găsit mari cantități de scoici, oase de mamifere și pește și fragmente ceramice de tip Hamangia III (conform periodizării lui P. Hașotti). Prezența acestor resturi mari de pereți (fără îndoială rulate), arată că mantaua tumulului s-a format cu pământ luat din așezarea neolitică.

5. Mormânt de înhumare descoperit la -140 cm, în mantaua tumulului, printre resturile de pereți neincendiați mai sus amintiți. Groapa pământului era de formă ovală, cu D=115 x 80 cm și adâncimea de 20-25 cm. În groapă s-au descoperit cenușă, cărbune, piese de inventar sau ofrande. Scheletul era așezat chircit pe dreapta, cu umerii lipiți de pământ, capul era aplecat spre piept și căzut pe stânga, iar mâinile erau adunate între picioare.

Săpăturile din campania 1998 sunt în măsură să ofere unele date privitoare la situația stratigrafică și la succesiunea cultural istorică de pe Grădiștea Coslogeni:

a) Așezarea neolitică a dăinuit pe parcursul fazei Hamangia II (cum o dovedește materialul ceramic din bordeiul nr. 7) și a fazei Hamangia III (fapt dovedit de ceramica descoperită în mantaua tumulului din bronzul timpuriu);

b) Tumulul din bronzul timpuriu a distrus o parte din nivelele de locuire neolitice, mantaua ridicându-se cu pământ luat din așezarea neolitică;

c) Mantaua tumulului din bronzul timpuriu este perforată de gropi ale populației Coslogeni;

d) Unele complexe Coslogeni și o parte a tumulului sunt acoperite de un strat de nivelare din pământ gălbui-nisipos, deasupra căruia s-au descoperit urme ale unei podine din lut, foarte bine netezită.

Studiul arheozoologic al faunei neolitice de mamifere descoperite la Grădiștea Coslogeni; Adrian Bălășescu, MNIR-CNCP

Studiul materialului faunistic neolitic a dus la identificarea a 557 de resturi mamifere, din care s-au determinat 437 (78,45%). Cea mai mare parte din material provine din complexe arheologice, peste 90%, și mai puțin din stratul de cultură.

Analiza resturilor osteologice a dus la identificarea a 5 specii de mamifere domestice; Bos taurus, Ivis aries, Capra hircus, Sus domesticus, Canis familiaris (94% din totalul de fragmente determinate) și 5

---

sălbatic; *Bos primigenius*, *Cervus elaphus*, *Sus scrofa*, *Vulpes vulpes*, *Lepus europaeus*.

În cadrul comunității de la Grădiștea Coslogeni, creșterea animalelor joacă un rol important, în special exploatarea bovinelor, care reprezintă 78% din totalul resturilor faunistice. Ovicaprinele (10%) și suinele (3,7%) nu par să prezinte un interes economic important.

Vânatul este ilustrat printr-un număr mic de specii (5) și de fragmente ceea ce denotă că această activitate avea un caracter secundar.

Studiul arheoihtiologic al materialului din nivelele neolitice de la Grădiștea Coslogeni; Valentin Radu, MNIR-CNCP

Studiul materialului arheoihtiologic prelevat din nivelele neolitice este primul realizat în această așezare.

Analiza resturilor osoase de pește a dus la determinarea a 14 specii și familii: sturioni, știucă (*Esox lucius*), crap (*Cyprinus carpio*), plătică (*Abramis brama*), oblețele (*Alburnus alburnus*), avat (*Aspius aspius*), batcă (*Blicca bjoerkna*), sabiță (*Pelecus cultratus*), babușca (*Rutilus rutilus*), roșioara (*Scardinius erythrophthalmus*), somn (*Silurus glanis*), ghiborț (*Acerina cernua*), biban (*Perca fluviatilis*), șalău (*Stizostedion lucioperca*).

Pe lângă resturile osoase de pește s-au mai identificat: valve de scoici (*Unio* sp, *Dreissena* sp), melci (*Viviparus* sp), resturi de crustacei (60 resturi arse de appendici locomotorii și 8 gastrolite de *Astacus* sp), țestoase (*Emys* sp), oase de șarpe și rozătoare mici, precum și semințe carbonizate (graminee).

În urma identificării s-au obținut 3770 resturi osoase de pește, din care s-au determinat 2389 (63,36%).

Concluziile acestui studiu arheoihtiologic preliminar se pot rezuma astfel: deși surse importante de pescuit se aflau în proximitatea așezării probabil pescuitul nu se număra printre activitățile importante desfășurate de ocupanții așezării.

---

### ***Informații suplimentare online***

[Raportul 1618 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)

---